

Erri De Luca
**La natura
exposada**

Traducció d'Albert Pejó

EFCLÈCTICA

bromera

M'aturo, em planto a terra. Un escriptor? És tot fals. S'ho ha inventat. Qui es pot creure que els torno els diners? Ja sabem com són, els escriptors, venen històries.

L'hostaler em mira de costat:

–No siguis aixafaguitarres. Per una vegada que aquesta merda de poble interessa a algú.

Quines boles li vull fer empassar?

Amb l'èxit del llibre han aparegut altres testimonis que han confirmat que els passava de franc. Volen fer un programa per entrevistar-los a ells i a mi.

Aquí s'acaba la meva minúscula satisfacció de ser encara útil. L'atenció, la publicitat, posa punt i final a les travessies per la nostra comarca.

Li responc a l'hostaler que ni mort reconeixeré que els passo sense cobrar.

Ara em toca fer-me el boig, negar-ho tot, dir que és una invenció. Em passo el dia repetint aquesta frase a tots els que m'ho pregunten. Cap foraster m'havia demanat el parer mai a la vida i de cop i volta s'ha ajuntat una multitud.

El ferrer i el forner m'han retirat la salutació, l'acte més greu entre gent de poble, una expulsió del registre dels vius. Estic d'acord amb ells, jo també em retiraria la salutació.

L'escriptor, hi havia d'haver un escriptor entre els centenars de persones que he acompanyat, havia d'escriure un llibre i el llibre havia de tenir èxit: tan-tes casualitats juntes són pràcticament impossibles, i malgrat tot aquí les tenim, expulsant un home dels seus semblants.

Li devia semblar que em faria gràcia. M'ho hauria pogut preguntar, hauria pogut tornar aquí i pregun-
tar-me si em faria gràcia. Però no, va escriure: «Em va fer travessar les muntanyes de nit, amb una brúixola al cap, no a la mà. Ens va tractar com a éssers humans i no com un ramat d'ovelles que dugués a esquil·lar. Ens va tornar els diners, va fer mitja volta i se'n va anar de pressa mentre es tapava les orelles per donar-nos a entendre que no volia agraïments. Ens vam quedar amb la boca i les mans obertes, algú fins i tot es va emocionar. Escric aquestes pàgines com a mostra de gratitud».

Bestieses. Els lectors d'avui en dia s'empassen qual-sevol cosa. Em va pagar, no? Em va donar els seus diners i jo els vaig agafar. La devolució no canvia les coses. Em vaig embutxacar els diners i vaig fer de contrabandista de persones. A l'altra banda de la frontera simplement vaig alleugerir el pes per a la tornada.

Ho dic de debò, tornava molt lleuger, sense aquells diners, sense notar el cansament de la nit d'anada. Tornava a temps per sopar i anar-me'n al llit. A vegades tornava a sortir la nit següent. Si m'hagués mogut l'incentiu dels diners, no hauria estat suficient per tornar a sortir.

Tot plegat és cosa meva, i hauria hagut de seguir així. Però no, ho han hagut d'exposar tot, sense cap pudor. El sant de les muntanyes, el contrabandista bondadós: la fama és una burla.

Els dies posteriors, una comitiva que ha pujat al poble amb autocar s'atura a la taula de fusta basta amb les meves obres exposades. Venen per mi. Van veure la notícia a la tele. Compren de cop el que no venc en tota una temporada. Jo no faig cap fotografia, se'n fan entre ells.

Segueixo negant-ho tot, no em creuen. Sembla que fins i tot els agradi la meva negació. No ho dic perquè em creguin, sinó perquè em deixin en pau.

Un d'ells m'explica en veu baixa que també va ajudar un fugitiu. Fa cara de conspirador, d'algú conscient d'haver comès una transgressió. Potser a la planura les coses van així, però aquí no. Els anome-

nen *fugitius*. Per mi són viatgers amb mala sort, n'han tingut massa, tota de cop. I miren de treure-se-la de sobre amb aquest viatge. La mala sort és com una sarna que t'has de gratar. Molts no aconsegueixen alliberar-se'n, els hi queda enganxada, com un llast, i els acaba esclafant.

Un altre em demana que el porti fins a l'altra banda de la frontera, vol viure-ho en persona. Li dic que no, que aquestes caminades nocturnes només es fan per necessitat. Si es fan per curiositat, poden acabar malament. És un periodista jove, té ganes d'explicar coses. Per això, li dic, no cal que faci res, només s'ho ha d'inventar. Que faci treballar la imaginació i s'estalviï la nit en blanc.

Diu que em pagarà. L'envio als meus companys, a l'hostal. Hi volia anar amb mi. Impossible.

Després d'això, ara també em miren malament els altres habitants del poble. «Teníem un sant a casa i no ho sabíem.»

La ruptura té lloc a l'hostal. M'estic a la taula que ocupem normalment tots tres, amb la meva gerra de vi negre. Arriben els altres dos, es queden drets. És el forner el que parla.

–Què t’ha agafat a tu? Et penses que els teus polls són isards?

Al poble fem servir aquesta dita: quan algú té ínfulas es pensa que els seus polls són isards. No responc.

Parla el ferrer.

–Ens has cobert de merda, ara tu ets un sant i nosaltres, uns lladres.

–Em coneixeu del segle passat i feu cas a xerrameques de forasters.

–No tens el valor d’admetre que ens has ben fotut –diu el forner.

–Els cobrava, igual que vosaltres.

–I després els tornaves els diners.

–No us he de donar explicacions del que faig amb els diners. Que us pregunto jo on els heu ficat?

–És problema teu fins que s’hi fica la televisió. Ara el pas és inservible, ja no vindrà ningú més a creuar per aquí.

–Fan comèdia, ensenyen uns quants carrabiners voltant pel poble. D’aquí a una setmana ja se n’hauran anat.

–Doncs així, d’aquí a una setmana agafaràs els diners de les travessies i no els tornaràs?

–Us seguiu ficant amb els meus diners. Agafeu-los vosaltres, jo faig les travessies com vull.

El ferrer recolza els dos punys a la taula i em diu amb una veu diferent, profunda com un grunyit:

–No volem que ens facis caritat. Volem que baixis de l'altar.

–No hi he pujat jo.

–T'hi han fet pujar els altres. Ara et toca a tu baixar-ne.

–Ja ho he fet, ho he negat tot.

–Amb el munt de gent que ha parlat de les travessies de franc, vols que et creguin a tu? –diu el forner.

–Que es creguin el que vulguin.

Me'ls miro sense moure'm de la cadira, no els convido a seure. Ara el ferrer parla com si piqués ferro, articula les síl·labes a cops de martell.

–Fes una travessia i queda't els diners. Així ens demostres que encara ets un dels nostres.

–Entesos. No soc un dels vostres. Soc un i prou. M'han passat les ganes de fer travessies.

El ferrer aixeca una mà tancada.

–No t'esclafó a cops de puny perquè una vegada em vas salvar la pell. Ara estem en paus. Et deixaré que te'n vagis.

El ferrer recolza els dos punys a la taula i em diu amb una veu diferent, profunda com un grunyit:

–No volem que ens facis caritat. Volem que baixis de l’altar.

–No hi he pujat jo.

–T’hi han fet pujar els altres. Ara et toca a tu baixar-ne.

–Ja ho he fet, ho he negat tot.

–Amb el munt de gent que ha parlat de les travessies de franc, vols que et creguin a tu? –diu el forner.

–Que es creguin el que vulguin.

Me’ls miro sense moure’m de la cadira, no els convido a seure. Ara el ferrer parla com si piqués ferro, articula les síl·labes a cops de martell.

–Fes una travessia i queda’t els diners. Així ens demostres que encara ets un dels nostres.

–Entesos. No soc un dels vostres. Soc un i prou. M’han passat les ganes de fer travessies.

El ferrer aixeca una mà tancada.

–No t’esclafó a cops de puny perquè una vegada em vas salvar la pell. Ara estem en paus. Et deixaré que te’n vagis.

—Estic aquí assegut i aquí em quedaré. Us en podeu anar vosaltres.

El ferrer aixeca el puny i el descarrega sobre la taula, got i gerra acaben per terra.

Què ha de fer un home, encara que tingui els cabells blancs? Em fico la mà a la butxaca interior de la jaqueta i en trec a poc a poc el ganivet de fulla fixa. El forner es posa davant del ferrer.

—Ja te'l pago jo, el vi. Hostaler, posa-n'hi un altre. Ara nosaltres ens n'anirem i tu demà abandonaràs el poble.

Altres vegades hi havia hagut baralles, entre nosaltres, però les havíem resolt bevent. Un cop apagada la flamarada, tornàvem a ser els mateixos d'abans. Però aquesta vegada estem sobris i no hi ha cap abans on poder tornar. Un ganivet talla encara que no es faci servir. Només d'agafar-lo ja talla. Mires l'altre a la cara i ja ha tallat.

Es giren, surten. Els seus passos ressonen com coces a la fusta. L'hostaler s'acosta amb la gerra i el drap per eixugar.

—Ho hauries fet? —em pregunta mentre assenyala el ganivet.

–Vols la resposta d’un home conegut per mentir?
Ho saps millor que jo, si ho hauria fet.

Em bec la gerra de vi, l’última de la meva vida al poble.

L’endemà em poso de camí abans de l’alba a través dels boscos, lluny de la carretera. No vull que em vegi ningú mentre abandono el lloc on vaig néixer i on he viscut.

Porto eines. Vaig a passar l’hivern en una ciutat que hi ha a la vora del mar, al final de la vall. No la conec, espero trobar-hi alguna cosa per arreglar.

Abans de l’allotjament, busco un lloc econòmic per sopar calent els vespres. Ha de ser un lloc on la gent se saludi. I en trobo un al port, governat per una dona que de seguida anomeno *mestressa*. Em presento i pregunto a quant em sortiria un sopar cada vespre. El preu em convé, i m’aconsella un allotjament. És una dona massissa, de maneres directes i expeditives, amb els cabells negres amagats per un mocador de flors, més jove que jo.

Els seus hostes són mariners de pas i obrers algerians d’una pedrera de marbre. Bona gent, em diu, però sense vi. Només hi ha una taula, cadascú seu al costat dels que ja sopen, al mateix banc.

—Estic aquí assegut i aquí em quedaré. Us en podeu anar vosaltres.

El ferrer aixeca el puny i el descarrega sobre la taula, got i gerra acaben per terra.

Què ha de fer un home, encara que tingui els cabells blancs? Em fico la mà a la butxaca interior de la jaqueta i en trec a poc a poc el ganivet de fulla fixa. El forner es posa davant del ferrer.

—Ja te'l pago jo, el vi. Hostaler, posa-n'hi un altre. Ara nosaltres ens n'anirem i tu demà abandonaràs el poble.

Altres vegades hi havia hagut baralles, entre nosaltres, però les havíem resolt bevent. Un cop apagada la flamarada, tornàvem a ser els mateixos d'abans. Però aquesta vegada estem sobris i no hi ha cap abans on poder tornar. Un ganivet talla encara que no es faci servir. Només d'agafar-lo ja talla. Mires l'altre a la cara i ja ha tallat.

Es giren, surten. Els seus passos ressonen com coces a la fusta. L'hostaler s'acosta amb la gerra i el drap per eixugar.

—Ho hauries fet? —em pregunta mentre assenyala el ganivet.

–Vols la resposta d'un home conegut per mentir?
Ho saps millor que jo, si ho hauria fet.

Em bec la gerra de vi, l'última de la meva vida al poble.

L'endemà em poso de camí abans de l'alba a través dels boscos, lluny de la carretera. No vull que em vegi ningú mentre abandono el lloc on vaig néixer i on he viscut.

Porto eines. Vaig a passar l'hivern en una ciutat que hi ha a la vora del mar, al final de la vall. No la conec, espero trobar-hi alguna cosa per arreglar.

Abans de l'allotjament, busco un lloc econòmic per sopar calent els vespres. Ha de ser un lloc on la gent se saludi. I en trobo un al port, governat per una dona que de seguida anomeno *mestressa*. Em presento i pregunto a quant em sortiria un sopar cada vespre. El preu em convé, i m'aconsella un allotjament. És una dona massissa, de maneres directes i expeditives, amb els cabells negres amagats per un mocador de flors, més jove que jo.

Els seus hostes són mariners de pas i obrers algerians d'una pedrera de marbre. Bona gent, em diu, però sense vi. Només hi ha una taula, cadascú seu al costat dels que ja sopen, al mateix banc.